ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 2004

Vyhlásené: 01.05.2004 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

**286**

**NARIADENIE VLÁDY**

**Slovenskej republiky**

z 21. apríla 2004,

**ktorým sa ustanovuje zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, a ktorým sa ustanovujú niektoré povinnosti zamestnávateľom pri zamestnávaní mladistvých zamestnancov**

Vláda Slovenskej republiky podľa § 175 ods. 3 zákona č. 311/2001 Z. z. Zákonník práce v znení zákona č. 210/2003 Z. z. (ďalej len „zákon“) a podľa § 2 ods. 1 písm. e) zákona č. 19/2002 Z. z., ktorým sa ustanovujú podmienky vydávania aproximačných nariadení vlády Slovenskej republiky v znení zákona č. 207/2002 Z. z. nariaďuje:

**§ 1**

Zoznam prác a pracovísk, ktoré sú zakázané mladistvým zamestnancom, je uvedený v prílohe č. 1.

**§ 2**

Zamestnávateľ plní povinnosti voči mladistvému zamestnancovi aj pri iných prácach a pracoviskách, ako sú uvedené v prílohe č. 1.

**§ 3**

(1) Zamestnávateľ je povinný pri všetkých prácach a na pracoviskách spojených so špecifickým rizikom z vystavenia mladistvého zamestnanca škodlivému pôsobeniu fyzikálnych, chemických, biologických faktorov, vplyvov a procesov posúdiť, vyhodnotiť všetky riziká pre jeho bezpečnosť a zdravie a na základe odborného posúdenia príslušného lekára o zdravotnej spôsobilosti mladistvého zamestnanca rozhodnúť o prijatí potrebných opatrení.

(2) Zamestnávateľ plní povinnosti podľa odseku 1 pred zaradením mladistvého zamestnanca na prácu a pri podstatnej zmene pracovných podmienok, pričom osobitne zohľadní najmä

a) vybavenie a usporiadanie pracoviska alebo pracovného miesta,

b) charakter, stupeň a trvanie vystavenia fyzikálnym, biologickým a chemickým faktorom a vplyvom,

c) druh, rozsah a spôsob používania pracovných prostriedkov, strojov, zariadení, látok a materiálov,

d) usporiadanie pracovných procesov, postupov a organizáciu práce,

e) úroveň jeho odbornej prípravy a výučby.

(3) Zamestnávateľ nesmie prideľovať mladistvému zamestnancovi prácu, ak by

a) objektívne presahovala jeho fyzické a psychické schopnosti,

b) bol vystavený škodlivému pôsobeniu nebezpečných chemických látok a nebezpečných chemických prípravkov, napríklad jedovatých, karcinogénnych, mutagénnych, ktoré môžu spôsobiť genetické poškodenie, poškodenie nenarodeného dieťaťa, ohrozenie jeho budúceho reprodukčného vývoja alebo ktoré môžu mať iný chronický vplyv na jeho zdravie,

c) bol vystavený škodlivému žiareniu,

d) existovalo riziko, o ktorom možno predpokladať, že ho mladistvý zamestnanec nedokáže rozpoznať alebo sa mu vyhnúť, pretože nevenuje dostatočnú pozornosť bezpečnosti pri práci alebo nemá dostatočné skúsenosti alebo odbornú prípravu,

e) bol vystavený nadmernej záťaži chladom alebo teplom,

f) bol vystavený nadmernému hluku alebo vibráciám.

(4) Mladistvý zamestnanec môže vykonávať práce podľa odseku 3 s výnimkou prác s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi, ak ide o práce, ktoré sú nevyhnutné z hľadiska jeho odbornej prípravy, a ak je zabezpečená dostatočná ochrana jeho zdravia

a) potrebnou teoretickou prípravou v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

b) sústavným odborným dozorom pri práci,

c) vhodnou organizáciou režimu práce a

d) inými opatreniami, napríklad používaním osobných ochranných pracovných prostriedkov, obmedzením práce na dobu nevyhnutnú na získanie potrebných skúseností a správnych pracovných návykov.

**§ 4**

Zamestnávateľ informuje mladistvého zamestnanca a zástupcov zamestnancov o výsledkoch posúdenia rizika a o všetkých opatreniach, ktoré prijme na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

**§ 5**

Týmto nariadením sa preberá právny akt Európskych spoločenstiev a Európskej únie uvedený v prílohe č. 2.

**§ 6**

Toto nariadenie nadobúda účinnosť 1. mája 2004.

**Mikuláš Dzurinda v. r.**

**Príloha č. 1**
**k nariadeniu vlády č. 286/2004 Z. z.**

**ZOZNAM PRÁC A PRACOVÍSK, KTORÉ SÚ ZAKÁZANÉ MLADISTVÝM ZAMESTNANCOM**

Práce a pracoviská

1.1 so škodlivými fyzikálnymi faktormi a ich vplyvmi, najmä práce

a) pri činnostiach vedúcich k ožiareniu ionizujúcim žiarením,

b) pri ktorých sú mladiství zamestnanci vystavení zvýšenému atmosférickému tlaku o viac ako 20 kPa oproti okolitému atmosférickému tlaku, napríklad v tlakových nádržiach a pri potápaní, alebo zníženému atmosférickému tlaku, prípadne významnému zvýšeniu vnútropľúcneho tlaku,

c) pod zemou pri ťažbe nerastov alebo pri razení tunelov a štôlní,

d) spojené so zvýšenou záťažou podpornopohybového ústrojenstva a nadväzných systémov a funkcií organizmu pri zdvíhaní a prenášaní bremien, ktoré prekračujú smerné hmotnostné hodnoty,[1])

e) vykonávané dlhšie ako 4 hodiny za zmenu postojačky bez možnosti zmeny základnej pracovnej polohy alebo práce s významným obmedzením pohyblivosti a zmeny polohy trupu a končatín v priebehu zmeny,

f) vykonávané vo fyzicky náročných a nevhodných pracovných polohách, ako práca v hlbokom predklone, v kľaku, v podrepe, poležiačky, vo vypnutom postoji na špičkách nôh, s rukami nad hlavou, pri pootočenom trupe viac ako o 60°.

Zákaz sa netýka prác, pri ktorých uvedené pracovné polohy tela a jeho častí sa v priebehu pracovnej zmeny vyskytujú ojedinele a krátkodobo a sú nevyhnutné v rámci odbornej výučby a prípravy na povolanie a taktiež prípravy na profesiu, kde fyzicky náročné a extrémne polohy tela sú neoddeliteľnou súčasťou výkonu povolania, napríklad pri profesii umelecký tanec, artistika,

g) na pracoviskách s nadmernou záťažou chladom a teplom,

1. kde časovo vážená celozmenová priemerná teplota guľového teplomeru prekračuje 28 °C,

2. v trvaní viac ako 4 hodiny za zmenu na pracoviskách, kde je teplota z technologických dôvodov udržiavaná na hodnote nižšej ako 5 °C a v súhrne v trvaní viac ako 1 hodinu za zmenu pri teplotách nižších ako -5 °C. Práca v uvedenom povolenom časovom rozsahu musí byť kompenzovaná účinnými ochrannými opatreniami na zabezpečenie fyziologickej termoregulácie mladistvého zamestnanca, najmä vhodným pracovným oblečením, primeraným temperovaním priechodných a odpočinkových priestorov, v prípade potreby zabezpečením teplých nápojov a stravy,

3. pri striedaní veľkých teplotných rozdielov v pracovnom prostredí, ak sa toto striedanie uskutočňuje v intervaloch kratších ako 30 minút a ak nie sú zabezpečené účinné náhradné a doplňujúce opatrenia umožňujúce fyziologickú termoreguláciu mladistvých zamestnancov, najmä vhodné pracovné oblečenie, úprava režimu práce a oddychu, pitný režim, primerané tepelno-vlhkostné podmienky v priechodných a odpočinkových priestoroch,

4. v prostredí so zdrojmi sálavého tepla na mladistvého zamestnanca, kde intenzita sálania na pracovnom mieste pri pôsobení sálavého tepla na hlavu prekračuje 150 W/m$^2$,

5. v prostredí s relatívnou vlhkosťou vzduchu prekračujúcou 80 %,

h) s koncentráciou kyslíka v ovzduší nižšou ako 20 % objemových,

i) na pracoviskách s hlukom,

kde sú prekračované najvyššie prípustné hodnoty hluku na pracovných miestach ustanovené osobitným predpisom.[2]) Pri zabezpečení náhradných ochranných opatrení, napríklad používaní účinných osobných ochranných pracovných prostriedkov, nesmie

práca v takomto prostredí prekračovať 4 hodiny za zmenu a musí byť prerušovaná nevyhnutnými prestávkami,

j) pri ktorých sú prekračované najvyššie prípustné hodnoty vibrácií prenášaných na ruky, celé telo a miestne ustanovené osobitným predpisom.[2]) Ak je vykonávanie takýchto prác nevyhnutné z dôvodu odbornej výučby a prípravy na povolanie, musí byť vystavenie vibráciám obmedzené časovo na najnižšiu možnú mieru a súčasne musia byť vykonané opatrenia na zníženie vplyvu faktorov zvyšujúcich negatívny účinok vibrácií, napríklad chladu, vlhkosti alebo statickej záťaže,

k) s neionizujúcim žiarením,

keď sú prekročené najvyššie prípustné hodnoty elektromagnetického žiarenia a elektromagnetických polí s frekvenciami 3 000 GHz a nižšími ustanovené osobitným predpisom[3]) pre obyvateľstvo,

1.2 so škodlivými biologickými faktormi a ich vplyvmi klasifikovanými v skupinách 3 a 4 uvedených v osobitnom predpise,[4])

1.3 so škodlivými chemickými faktormi a ich vplyvmi, najmä práce

a) s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými prípravkami klasifikovanými ako jedovaté látky a prípravky (T), veľmi jedovaté látky a prípravky (Tx), žieravé látky a prípravky (C) a výbušné látky a prípravky(E) uvedené v osobitnom predpise,[5])

b) s nebezpečnými chemickými látkami a nebezpečnými chemickými prípravkami klasifikovanými ako škodlivé látky a prípravky (Xn) uvedené v osobitnom predpise[5]) a označené jedným alebo viacerými ďalej uvedenými označeniami špecifického rizika upozorňujúcimi na ich nebezpečné vlastnosti:

1. nebezpečenstvo veľmi vážnych ireverzibilných účinkov, označené ako R 39,
2. možnosť karcinogénneho účinku, označené ako R 40,
3. môže spôsobiť senzibilizáciu pri vdýchnutí, označené ako R 42,
4. môže spôsobiť senzibilizáciu pri kontakte s pokožkou, označené ako R 43,
5. môže spôsobiť rakovinu, označené ako R 45,
6. môže spôsobiť genetické poškodenie, označené ako R 46,
7. nebezpečenstvo vážneho poškodenia zdravia v dôsledku dlhodobej expozície, označené ako R 48,
8. môže poškodiť plodnosť, označené ako R 60,
9. môže ohroziť poškodenie nenarodeného dieťa, označené ako R 61,

c) s chemickými látkami a chemickými prípravkami klasifikovanými ako dráždivé látky a prípravky (Xi) uvedené v osobitnom predpise[5]) a označené jedným alebo viacerými ďalej uvedenými označeniami špecifického rizika upozorňujúcimi na ich nebezpečné vlastnosti:

1. mimoriadne horľavé, označené ako R 12,
2. môžu spôsobiť senzibilizáciu pri vdýchnutí, označené ako R 42,
3. môžu spôsobiť senzibilizáciu pri kontakte s pokožkou, označené ako R 43,

d) s chemickými látkami a chemickými prípravkami klasifikovanými ako karcinogény kategórií 1 a 2 uvedené v osobitnom predpise,[6])

e) s olovom a jeho zlúčeninami, ktoré sú absorbovateľné ľudským organizmom,

f) s azbestom,

g) pri výrobe humánnych a veterinárnych liečiv a prípravkov, ak nie je vylúčená možnosť preniknutia v nich obsiahnutých biologických účinných látok vo významnej miere do organizmu, ako aj práce, pri ktorých je možné vystavenie chemickým faktorom s omamnými a psychotropnými účinkami,

1.4 pri procesoch

a) s rizikom karcinogenity uvedeným v osobitnom predpise,[6])

b) pri výrobe a spracovaní výbušnín a výbušných predmetov a zaobchádzaní s nimi,

c) pri chove zvierat podľa osobitného predpisu,

d) pri zabíjaní zvierat na bitúnku,

e) pri manipulácii so zariadeniami na výrobu, skladovanie alebo používanie stlačených skvapalnených alebo rozpustných plynov,

f) v nedostatočne prevetrávaných nádržiach, cisternách, kadiach a rezervoároch,

g) pri manipulácii s obalmi, napríklad so sudmi, kanistrami obsahujúcimi chemické látky uvedené v bode 1.3,

h) s rizikom zrútenia stavieb, konštrukcií,

i) s nebezpečenstvom vysokého napätia,

j) pri ktorých nemožno individuálne prispôsobovať pracovné tempo dané strojovým zariadením a pri ktorých sa používa odmeňovanie podľa výsledkov,

1.5 ďalej práce

a) určené ako rizikové v kategóriách 3 a 4 podľa osobitného predpisu,

b) spojené so zvýšeným rizikom úrazov,

c) pri dezinfekcii a deratizácii priestorov plynmi,

d) vo výškach presahujúcich 1,5 m a nad voľnými hĺbkami.

**Príloha č. 2**
**k nariadeniu vlády č. 286/2004 Z. z.**

**ZOZNAM PREBERANÝCH PRÁVNYCH AKTOV EURÓPSKYCH SPOLOČENSTIEV A EURÓPSKEJ ÚNIE**

Smernica Rady 94/33/ES z 22. júna 1994 o ochrane mladých ľudí pri práci (Úradný vestník Európskych spoločenstiev L 216, 20. 08. 1994).

Preklad preberanej smernice je v Centrálnej prekladateľskej jednotke sekcie Inštitút pre aproximáciu práva Úradu vlády Slovenskej republiky.

1) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 204/2001 Z. z. o minimálnych bezpečnostných a zdravotných požiadavkách pri práci s bremenami.

2) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 40/2002 Z. z. o ochrane zdravia pred hlukom a vibráciami.

3) Vyhláška Ministerstva zdravotníctva Slovenskej republiky č. 271/2004 Z. z. o ochrane zdravia pred neionizujúcim žiarením.

4) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 47/2002 Z. z. o ochrane zdravia pri práci s biologickými faktormi.

5) Zákon č. 163/2001 Z. z. o chemických látkach a chemických prípravkoch v znení neskorších predpisov.

6) Nariadenie vlády Slovenskej republiky č. 46/2002 Z. z. o ochrane zdravia pri práci s karcinogénnymi a mutagénnymi faktormi.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.